



Анатолій Станіславович СІЦІНСЬКИЙ,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри державного управління і менеджменту
Національної академії державного управління
при Президентові України (м. Київ),
вул. Ежена Потьє, 20, м. Київ, 03057,
M.Sitsinska@bigmir.net

Назарій Анатолійович СІЦІНСЬКИЙ,
магістрант Європейського університету Фленсбурга
(м. Фленсбург, Німеччина),
Auf dem Campus 1, 24943, Flensburg, Germany,
SitsinskiyNazar1y@bigmir.net

УДК 351.86: 355.02

ПРОБЛЕМИ НЕЗАВЕРШЕНОСТІ ДОГОВІРНО-ПРАВОВОГО ОФОРМЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ — ЗАГРОЗА ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ПРИКОРДОННІЙ БЕЗПЕЦІ

Проаналізовано проблеми незавершеності договірно-правового оформлення державного кордону України та їх вплив на загальноєвропейську прикордонну безпеку. Зазначено, що за сучасних умов державності проблемними питаннями договірно-правового оформлення державного кордону України є проведення демаркації сухопутної ділянки державного кордону України із Російською Федерацією, що має протяжність 1 974,04 кілометра, та укладення базового договору про режим спільного державного кордону, співробітництво та взаємодопомогу з прикордонних питань; завершення демаркації центральної (придністровської) ділянки державного кордону України із Республікою Молдова, що має протяжність 452 кілометри, та підготовка підсумкових демаркаційних документів; інтенсифікація процесу договірно-правового оформлення державного кордону України із Республікою Білорусь, що має протяжність 1 084,2 кілометра. Визначено основні стратегічні загрози європейській прикордонній безпеці, що пов'язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України.

Ключові слова: державний кордон, європейська прикордонна безпека, договірно-правове оформлення державного кордону, демаркація державного кордону.

Історія існування людської цивілізації дає підстави стверджувати, що питання встановлення державних кордонів виникли ще за часів існування Древньої Греції. Поняття “державний кордон” є однією з визначених категорій у міжнародних відносинах як постійний атрибут державності. Прагнення світових держав до опанування та контролю за територіями обумовлено необхідністю забезпечення власної національної безпеки, а також низкою політичних, економічних, гуманітарних та соціальних чинників. За часів існування людства саме питання територіального розподілу та встановлення державних кордонів були першопричинами великої кількості збройних конфліктів та протистоянь між державами світу.

Водночас аналіз історичного досвіду дає підстави стверджувати, що кожна держава світу прагне визначити чіткі межі своєї території, що є запорукою збереження



суверенітету, територіальної цілісності, державності, а також національної ідентичності кожного народу. Зазначений процес відбувається у форматі заходів, спрямованих на врегулювання питань договірно-правового оформлення між суміжними державами. Міжнародна практика дає підстави стверджувати, що метою договірно-правового оформлення є визначення меж суверенітету кожної із суміжних держав і, як наслідок, створення необхідних умов для збереження територіальної цілісності та недоторканності державних кордонів, забезпечення раціонального господарювання, соціально-економічного розвитку прикордонних територій, а також попередження та припинення злочинів транскордонного характеру. Таким чином, питання договірно-правового оформлення державних кордонів є одним із ключових питань у загальному контексті міжнародних відносин.

Врегулювання питань договірно-правового оформлення державного кордону є вкрай актуальним і першочерговим завданням національної безпеки і для України з самого початку проголошення державної незалежності нашої країни. Ще 12 вересня 1991 р. Верховною Радою УРСР було проголошено державний кордон СРСР, що відмежовував територію України від суміжних держав, та кордон між Українською РСР і Білоруською РСР, РРФСР, Республікою Молдова станом на 16 липня 1990 р. державним кордоном України [1]. З цього історичного етапу державності питання договірно-правового оформлення державного кордону України було визначено і є на сьогодні одним з пріоритетних напрямків державної політики з питань національної безпеки України.

За сучасних умов державності стратегічні завдання національної безпеки щодо врегулювання питань договірно-правового оформлення державного кордону закріплено у конституційних нормах держави. Так, Основним законом держави визначено: “Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною”. Статтею 17 Конституції України закріплено конституційну норму: “Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу” [2].

Характеризуючи сучасний державний кордон України, зазначимо, що він має протяжність близько семи тисяч кілометрів, з яких понад 4,5 тисяч кілометрів — це нові кордони з республіками колишнього СРСР. Україна межує з сімома країнами, чотири з яких є країнами Європейського Союзу (далі — ЄС), три — колишніми радянськими республіками, а нині суверенними та незалежними державами Співдружності Незалежних Держав, та географічно знаходиться у самому центрі Європейського континенту.

В Україні створено нормативно-правову базу, яка дає змогу завершити процес договірно-правового оформлення державного кордону, визначено обсяги і джерела фінансування його облаштування. Однак незважаючи на зусилля органів державної влади України, на сьогодні більша частина державного кордону (майже 65 %) не оформлена у договірно-правовому відношенні, що створює реальну та потенційну загрозу національній безпеці України, її суверенітету та територіальній цілісності, а також суттєво перешкоджає реалізації стратегічного курсу держави на європейську інтеграцію. Усі вищевказані проблемні питання, що пов’язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України, створюють суттєву загрозу європейській прикордонній безпеці та можуть стати передумовами виникнення конфліктних ситуацій та прикордонних інцидентів у регіоні.

Першим тривожним сигналом для всієї європейської спільноти є порушення Російською Федерацією міжнародного принципу суверенітету та територіальної цілісності України. Так, наприкінці лютого 2014 року Російська Федерація, грубо порушуючи норми міжнародного права та положення міждержавних нормативно-правових актів з прикордонних питань, збройним шляхом взяла під контроль частину території України в Автономній Республіці Крим. На превеликий жаль, наші стратегічні “партнери” з Російської Федерації у черговий раз реалізують свої загарбницькі та антиукраїнські плани, суть яких полягає у здійсненні військової анексії певних прикордонних регіонів



України та поширення сепаратистських та екстремістських настроїв серед населення держави. Ці безвідповідальні дії російської сторони вже жорстко засудила вся світова спільнота, як такі, що загрожують безпеці всього європейського континенту.

Отже, питання незавершеності договірно-правового оформлення державного кордону України представляють потенційну та реальну загрозу суверенітету, територіальній цілісності та незалежності держави, впливають на процес формування нової архітектури системи європейської безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що розгляд нагальних питань договірно-правового оформлення державного кордону України, а також удосконалення механізмів державного управління зазначеним процесом міститься у наукових дослідженнях А. Л. Боднаря, А. М. Дьогтяря, М. О. Трюхана, М. М. Литвина, О. Г. Мельникова, М. А. Нартова, Л. В. Осовалюка, В. К. Плешка, Б. Д. Трегубова та інших науковців.

Водночас необхідність прискорення процесу завершення договірно-правового оформлення державного кордону України, з огляду на необхідність захисту національної безпеки України у сфері безпеки державного кордону, обумовлює нагальну потребу у проведенні подальших наукових досліджень із цієї проблематики.

Мета статті — проаналізувати проблеми незавершеності договірно-правового оформлення державного кордону України та їх вплив на загальноєвропейську прикордонну безпеку.

Врегулювання питань державних кордонів є стратегічним завданням політики національної безпеки для всіх європейських країн. Процеси, що пов'язані із договірно-правовим оформленням державних кордонів європейських країн, ґрунтуються на усталених нормах міжнародного права, що передбачають мирне врегулювання прикордонних спорів без застосування насильства, а також повагу до суверенітету та територіальної цілісності кожної держави. Упродовж багатьох років більшість європейських країн проводять виважену прикордонну політику, що дозволяє уникнути прикордонних спорів та конфліктних ситуацій на спільних державних кордонах. Хрестоматійним прикладом цього є врегулювання питань спільного державного кордону між двома країнами ЄС: Іспанією і Португалією. Суть питання полягає у тому, що на сьогодні між країнами існує територіальний спір щодо території загальною площиною майже 950 квадратних кілометрів, що знаходиться у португальській провінції Олівенса, яка де-факто знаходиться під іспанською юрисдикцією, яку португальська сторона не визнає. Але, враховуючи добру волю, на принципах дружби, безконфліктності, комунікації та співробітництва керівництво обох держав не активізує вирішення зазначеного процесу щодо врегулювання територіальної суперечки. Відтак питання щодо юрисдикції вищезазначеної території знаходиться в "замороженому стані", і португальська сторона не має намір порушувати його з огляду на дружній характер відносин між Португалією та Іспанією [3].

Зазначимо, що це не єдиний приклад безконфліктного врегулювання прикордонних питань країнами європейської спільноти, ґрунтуючись на добрій волі та прагненні до порозуміння. Зазначений досвід європейських країн, на нашу думку, є дуже корисним для України з огляду на надзвичайну складність процесів договірно-правового оформлення державного кордону та важливість врегулювання питань державного кордону для національної безпеки країни, яка має один із найбільших кордонів у Європі.

Характеризуючи державний кордон України, акцентуємо увагу на тому, що він є одним із найбільших у Європі, а його загальна протяжність складає 6 992,982 кілометра. Водночас сухопутна ділянка державного кордону України складає 5 637,982 кілометра, морська ділянка кордону — 1 355 кілометрів. Площа виключної (морської) економічної зони України складає 72 тисячі 658 квадратних кілометрів. З країнами Європейського Союзу Україна має спільну ділянку державного кордону протяжністю 1 390,742 кілометра, що становить 20 % від загальної протяжності державного кордону України. З державами-учасницями СНД спільна ділянка державного



кордону має протяжність 4 601,24 кілометра, що становить 65 % від загальної протяжності державного кордону. Протяжність територіального моря України складає 1 001 кілометр, що становить 15 % від загальної протяжності державного кордону.

Зазначимо, що протяжність спільних ділянок державного кордону України з країнами Європейського Союзу складає:

- 1) спільна ділянка українсько-румунського державного кордону, що має протяжність 613,8 кілометра;
- 2) спільна ділянка українсько-польського державного кордону, що має протяжність 542,39 кілометра;
- 3) спільна ділянка українсько-угорського державного кордону, що має протяжність 136,7 кілометра;
- 4) спільна ділянка українсько-словацького державного кордону, що має протяжність 97,852 кілометра.

Зазначені вище ділянки спільного державного кордону України з країнами Європейського Союзу у договірно-правовому відношенні оформлені повністю, спільний державний кордон з країнами ЄС позначено прикордонними знаками, а його проходження регламентовано положеннями нижченаведених двосторонніх міждержавних нормативно-правових актів:

1. Договором між Україною і Словацькою Республікою про спільний державний кордон від 14 жовтня 1993 р. [4];
2. Договором між Україною і Угорською Республікою про режим українсько-угорського державного кордону, співробітництво і взаємодопомогу з прикордонних питань від 15 травня 1995 р. [5];
3. Договором між Україною і Республікою Польща про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво і взаємодопомогу з прикордонних питань від 12 січня 1993 р. [6];
4. Договором між Україною і Румунією про режим українсько-румунського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань від 17 червня 2003 р. [7].

Зазначимо, що надійна охорона та захист Україною зовнішнього кордону Європейського Союзу з самого початку набуття державної незалежності нашою країною була стратегічною складовою її прикордонної політики та політики у сфері національної безпеки. Це обумовлено необхідністю реалізації нашої державою стратегічного курсу на європейську інтеграцію, а також спільною відповідальністю за забезпечення загальноєвропейської прикордонної безпеки. За сучасних умов зовнішній кордон України з Європейським Союзом є кордоном дружби, порозуміння та конструктивної співпраці з питань протидії транскордонній організованій злочинності. Усі проблемні питання договірно-правового оформлення, що виникають на спільних ділянках державного кордону, врегульовуються у форматі роботи спільних (змішаних) прикордонних комісій, до компетенції яких належать питання:

- відновлення зруйнованих або пошкоджених прикордонних знаків, розгляд питань про встановлення додаткових прикордонних знаків або їх перенесення;
- підготовки (у разі потреби) пропозицій щодо обміну ділянками територій, прилеглих до державного кордону;
- розгляду питань щодо необхідності відновлення зруйнованих берегів прикордонних водоймищ;
- узгодження технічних характеристик прикордонних знаків та виконання інших завдань щодо утримання лінії державного кордону та інші нагальні питання державного кордону.

Важливою складовою процесу договірно-правового оформлення державного кордону України із країнами Європейського Союзу стало створення інституту Прикордонних Уповноважених та організація їх діяльності. Як правило, Прикордонними Уповноваженими призначаються керівники органів охорони кордону України та суміжних країн ЄС. До їх обов'язків на сьогодні входить широке коло питань, що



пов'язані із розв'язанням мирним шляхом прикордонних інцидентів та конфліктних ситуацій на спільних ділянках державного кордону, проведення розслідувань обставин незаконного перетинання, вжиття скоординованих заходів із протидії протиправній діяльності на кордоні та інші заходи, що обумовлені поточною ситуацією на кордонах.

На відміну від спільного державного кордону з Європейським Союзом, процес договірно-правового оформлення більшості ділянок державного кордону нашої держави (65 %) залишається неврегульованим. Значною мірою на процес договірно-правового оформлення спільних державних кордонів між Україною та Російською Федерацією, Республікою Молдова та Республікою Білорусь впливає деструктивна позиція цих держав, що має на меті реалізацію намірів щодо територіального розмежування з Україною на власну користь. Така позиція суміжних держав представляє серйозну загрозу суверенітету та територіальній цілісності України і значно перешкоджає реалізації стратегічного державного курсу на європейську інтеграцію. У новітній історії України вже маємо негативні приклади того, що внаслідок неврегульованості питань договірно-правового оформлення спільного державного кордону між Україною і суміжними державами виникали прикордонні інциденти та конфліктні ситуації, що могли призвести до виникнення військового протистояння. Мова йде, перш за все, про кризу, яка виникла восени 2003 року навколо будівництва російською стороною в Керченській протоці дамби у напрямку українського острова Коса Тузла. Так, за умов фактичного невизнання російською стороною лінії адміністративного поділу морських територій між Україною і Росією, остання намагалась зазіхнути на частину державної території нашої країни. Ситуація була доволі критичною та врегульована лише завдяки особистому втручання керівників обох держав. Також кожна суміжна з Україною держава СНД має на сьогодні приховані територіальні претензії до нашої країни, що активно політизуються окремими політичними об'єднаннями по обидва боки кордону.

На сьогодні вищим політичним керівництвом України незавершеність процесу договірно-правового оформлення державного кордону визначено однією із основних загроз національній безпеці держави у сфері безпеки державного кордону. Так, Указом Президента України від 8 червня 2010 р. № 389/2012 "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 р. "Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України" безпосередніми зовнішніми викликами національній безпеці визначено: ... невирішеність питання щодо розмежування лінією кордону акваторії Чорного і Азовського морів, Керченської протоки, відсутність демаркації державного кордону України з Російською Федерацією, Республікою Білорусь та Республікою Молдова, що стримує врегулювання правових засад забезпечення його режиму облаштування, ускладнює протидію транскордонним загрозам" [8].

Аналіз ситуації на кордоні дає підстави стверджувати, що за сучасних умов державності проблемними питаннями договірно-правового оформлення державного кордону України є такі:

1) проведення демаркації сухопутної ділянки державного кордону України із Російською Федерацією, що має протяжність 1 974,04 кілометра та укладення базового договору про режим спільного державного кордону, співробітництво та взаємодопомогу з прикордонних питань;

2) завершення демаркації центральної (придністровської) ділянки державного кордону України із Республікою Молдова, що має протяжність 452 кілометри, та підготовка підсумкових демаркаційних документів;

3) інтенсифікація процесу договірно-правового оформлення державного кордону України із Республікою Білорусь, що має протяжність 1 084,2 кілометра.

Водночас найбільш проблемним питанням договірно-правового оформлення є розмежування морського кордону з Росією протяжністю 321 кілометр. Переговори з розмежування Азовського і Чорного морів та Керченської протоки ведуться з 1996 року, однак позиції сторін залишаються полярними, і на сьогодні переговорний процес практично заблокований. Відтак слід констатувати, що Російська Федерація залишилась єдиною сусідньою державою України, на відміну від Білорусії та Молдови, з якою досі



не укладено необхідні договори, що регламентують наміри сторін врегулювати питання спільного державного кордону.

Зазначимо, що проблеми, пов'язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України, становлять суттєву загрозу для загальноєвропейської прикордонної безпеки. Проведений нами аналіз дозволив визначити основні стратегічні загрози європейській прикордонній безпеці, що пов'язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України. Ці загрози належать до трьох основних сфер прикордонної безпеки Європейського Союзу: політичної, безпекової та прикордонної. Розглянемо більш детально зазначені загрози.

У політичній сфері європейської прикордонної безпеки основні загрози, що пов'язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України, обумовлені геополітичним положенням України. Так, відсутність завершення договірно-правового оформлення державного кордону України створює суттєві перешкоди у процесі європейської інтеграції нашої держави. Зокрема відсутність позначених на місцевості державних кордонів України може бути використана офіційними колами та сепаратистськими організаціями окремих суміжних держав для перегляду державно-територіального статусу певних прикордонних регіонів України. Це, безумовно, становить загрозу як соборності українських земель, так і стабільності всього Європейського континенту. Також заслуговує на увагу і той факт, що неврегульованість питань договірно-правового оформлення державного кордону України може стати каталізатором ескалації “заморожених” конфліктів у регіоні, виникнення прикордонних інцидентів із суміжними країнами, а також суттєвою перешкодою для забезпечення повноправної участі нашої держави в загальноєвропейських та регіональних системах колективної безпеки. Таким чином, можна стверджувати, що основні загрози у політичній сфері європейської прикордонної безпеки обумовлені незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України, що пов'язано із можливістю ескалації збройних протистоянь та політичною нестабільністю в Європі (за аналогом Югославського сценарію), поширенням сепаратистських настроїв у європейському регіоні, а також неможливістю повноправного залучення нашої держави до загальноєвропейських безпекових структур.

У цілому слід зазначити, що за роки незалежності Україною спільно з Європейською Спільнотою було запроваджено заходи, що мають на меті мінімізувати загрози у політичній сфері європейської прикордонної безпеки. Зазначені заходи спрямовані, перш за все, на:

- 1) вжиття політико-дипломатичних заходів із протидії спробам суміжних держав висунути територіальні претензії щодо України;
- 2) забезпечення повноправної участі України у загальноєвропейських та регіональних системах колективної безпеки;
- 3) долучення впливових міжнародних організації та експертів з безпеки до розв'язання проблем договірно-правового оформлення державного кордону України;
- 4) удосконалення системи забезпечення національної безпеки України у сфері безпеки державного кордону, з метою спрямування її на захист суверенітету, територіальної цілісності та незалежності держави;
- 5) надання фінансової, технічної, консультативної та експертної допомоги Україні з питань забезпечення прикордонної безпеки та запровадження європейської системи інтегрованого прикордонного менеджменту;
- 6) долучення контрольних служб України, що мають компетенцію у сфері безпеки державного кордону, до спільних прикордонних операцій, тренінгів, навчань тощо, що проводяться європейською спільнотою з метою забезпечення зовнішнього кордону ЄС.

У безпековій сфері основні загрози, що пов'язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України для європейської спільноти обумовлені такими нижченаведеними обставинами.

По-перше, відсутність позначеного на місцевості державного кордону та його облаштування створює суттєві перешкоди для української влади в ефективній протидії



міжнародному тероризму, транскордонній організованій злочинності, незаконній міграції, контрабандній та іншій протиправній діяльності на державному кордоні.

По-друге, відсутність оформленого у правовому відношенні державного кордону України не дозволяє ефективно забезпечити дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму, а також здійснювати затримання і притягнення до відповідальності порушників державного кордону, а також іншим ризикам та загрозам у прикордонній сфері. Так, для прикладу, тільки на українсько-російській ділянці державного кордону щорічно затримується майже 40 відсотків від загальної кількості незаконних мігрантів, затриманих за порушення прикордонного законодавства на державному кордоні України. Більшість з мігрантів мають на меті незаконний перетин спільного з Україною зовнішнього кордону Європейського Союзу. Заслугує на увагу той факт, що більшість незаконних мігрантів є вихідцями з осередків бойових дій та локальних військових конфліктів, що можуть використовуватись численними терористичними організаціями для доставки засобів терору та проведення терористичних акцій у країнах ЄС.

По-третє, внаслідок неврегульованості питань договірно-правового оформлення державного кордону склалась така ситуація, коли законодавча невизначеність територіальних питань може призвести до створення осередків напруженості та локальних конфліктів на окремих ділянках державного кордону України. У першу чергу до осередків напруженості належать питання майнових відносин, що утворилися в результаті проведення та незавершеності делімітації та демаркації державного кордону, використання природних ресурсів, господарської діяльності та екологічної безпеки тощо. Це може призвести до виникнення локальних прикордонних конфліктів на спільному державному кордоні України та зовнішньому кордоні Європейського Союзу.

По-четверте, упродовж останніх років територія України стає ареною боротьби за природні ресурси, насамперед за контроль над джерелами енергоносіїв та шляхами їх доставки у країни Європейського Союзу.

Усі вищенаведені обставини обумовлюють вжиття українською владою додаткових превентивних заходів з метою посилення прикордонної безпеки на спільному з ЄС державному кордоні.

У прикордонній сфері основні ризики та загрози, що пов'язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України для європейської спільноти, обумовлені тим, що відсутність позначеного на місцевості державного кордону не дозволяє:

- забезпечити режим державного кордону та прикордонний режим;
- здійснити вичерпні заходи з облаштування державного кордону, його утримання та розвиток прикордонної інфраструктури;
- організувати ритмічний пропуск осіб та транспортних засобів через державний кордон;
- забезпечити безпеку судноплавства у прикордонних водах та промислову діяльність у континентальному шельфі та виключній (морській) економічній зоні України;
- здійснювати господарську та правоохоронну діяльність тощо.

Підсумовуючи вищенаведене, зазначимо, що питання договірно-правового оформлення державних кордонів є одним із ключових питань у загальному контексті міжнародних відносин. Водночас врегулювання питань державних кордонів є стратегічним завданням політики національної безпеки для провідних європейських країн. Сучасні процеси, які пов'язані із договірно-правовим оформленням державних кордонів європейських країн, ґрунтуються на усталених нормах міжнародного права, що передбачають мирне врегулювання прикордонних спорів без застосування насильства, а також повагу до суверенітету та територіальної цілісності кожної держави. Для України на сучасному етапі державності питання договірно-правового оформлення державного кордону є вкрай актуальним і першочерговим завданням національної безпеки у сфері безпеки державного кордону. Виходячи із вищенаведеного аналізу основних загроз



європейської прикордонної безпеки, що пов'язані із незавершеністю процесу договірно-правового оформлення державного кордону України, зазначимо, що Європейський Союз на сьогодні має надати суттєву політичну, економічну, фінансову, гуманітарну та експертну підтримку прагненням нашої держави щодо врегулювання проблемних питань державного кордону. Це обумовлено як необхідністю забезпечити зовнішні кордони ЄС, так і надати сприяння Україні у реалізації її стратегічного курсу на європейську інтеграцію, адже не оформлений у договірно-правовому відношенні державний кордон може стати передумовою до виникнення прикордонних інцидентів та конфліктних ситуацій у регіоні, а деструктивна позиція суміжних з Україною держав активно використовується ними для негативного впливу на реалізацію євроінтеграційних прагнень України. Водночас неврегульованість питань договірно-правового оформлення не дає можливості компетентним органам державної влади України ефективно протидіяти злочинам транскордонного характеру, а також здійснювати системні заходи з протидії протиправній діяльності на державному кордоні.

Таким чином, підсумовуючи все вищевикладене щодо оформлення державних кордонів, можна зазначити, що неврегульовані питання договірно-правового оформлення державного кордону України не тільки представляють серйозну загрозу суверенітету та територіальної цілісності держави, а і безпеці всієї європейської спільноти, з огляду на останні злочинні дії Російської Федерації в Автономній Республіці Крим.

Перспективою подальших розвідок цієї проблематики є, на наш погляд, дослідження теоретичних і прикладних аспектів проблем у сфері безпеки державного кордону з метою врегулювання питань державного договірно-правового оформлення державного кордону України для формування нової європейської системи безпеки.

Список використаних джерел

1. Декларація про державний суверенітет від 16.07.1996 р. № 55–ХІІ [Текст] // ВВР УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
2. Конституція України від 28.06.2014 р. № 254к/96–ВР [Текст] // ВВР. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
3. Tratado de Lisboa de 1864 [Recurso Electrynico] Wikisource. — URL : http://gl.wikisource.org/wiki/Tratado_de_Lisboa_de_1864.
4. Договір між Україною і Словацькою Республікою про спільний державний кордон від 14.10.1993 р. [Текст] // ОВУ. — 2007. — № 7. — Ст. 272.
5. Договір між Україною і Угорською Республікою про режим українсько-угорського державного кордону, співробітництво і взаємодопомогу з прикордонних питань від 15.05.1995 р. [Текст] // ОВУ. — 2007. — № 96. — Ст. 352.
6. Договір між Україною і Республікою Польща про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво і взаємодопомогу з прикордонних питань від 12.01.1993 р. [Електронний ресурс] Закони України. Юридичний портал. — URL : <http://uazakon.com/document/tpart11/isx11248.htm>.
7. Договір між Україною і Румунією про режим українсько-румунського державного кордону, співробітництво і взаємодопомогу з прикордонних питань від 12.01.1993 р. [Електронний ресурс] НАУ–Online. — URL : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.2875.0>.
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року “Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України” : Указ Президента України від 08.06.2010 р. № 389/2012 [Електронний ресурс] Рада національної безпеки і оборони України. — URL : <http://www.rnbo.gov.ua/documents/303.html>.

Надійшла до редакції 13.07.2014



Сицинский А. С., Сицинский Н. А. Проблемы незавершенности договорно-правового оформления государственной границы Украины — угроза европейской пограничной безопасности

Проанализированы проблемы незавершенности договорно-правового оформления государственной границы Украины и их влияние на общеевропейскую пограничную безопасность. Отмечено, что в современных условиях государственности проблемными вопросами договорно-правового оформления государственной границы Украины являются проведение демаркации сухопутного участка государственной границы Украины с Российской Федерацией, что имеет протяженность 1 974,04 километра, и заключение базового договора о режиме совместной государственной границы, сотрудничестве и взаимопомощи по пограничным вопросам; завершение демаркации центрального (приднестровского) участка государственной границы Украины с Республикой Молдова, что имеет протяженность 452 километра, и подготовка итоговых демаркационных документов; интенсификация процесса договорно-правового оформления государственной границы Украины с Республикой Беларусь, что имеет протяженность 1 084,2 километра. Определены основные стратегические угрозы европейской пограничной безопасности, связанные с незавершенностью процесса договорно-правового оформления государственной границы Украины.

Ключевые слова: государственная граница, европейская пограничная безопасность, договорно-правовое оформление государственной границы, демаркация государственной границы.

Sitsinskiy, A. S.; Sitsinskiy, N. A. Problems of Incompleteness of the Legal Registration of the State Border of Ukraine is a Threat to European Border Security

The article analyses the problems of incompleteness of the legal registration of the state border of Ukraine and their influence on European border security. It is noted that in present conditions of statehood problematic issues of the legal registration of the state border of Ukraine are: the demarcation of the land plot of the state border of Ukraine with the Russian Federation, which has a length of 1 974,04 kilometres and the conclusion of the basic Treaty on the Regime of the Joint State Border, Cooperation and Mutual Assistance on Border Matters; completion of demarcation of the Central (the Transdnestrian) section of the state border of Ukraine with Moldova, which has a length of 452 kilometres and preparation of final demarcation documents; intensification of the process of legal registration of the state border of Ukraine with the Republic of Belarus, which has a length of 1 084,2 kilometres. It has been identified the main strategic threats to European border security, related to the incompleteness of the process of legal registration of the state border of Ukraine.

Keywords: the state border, the European border security, the legal registration of the state border, the state border demarcation.

